

Klinisk ophold

Klinik for Funktionelle Lidelser

Afdeling for Socialmedicin, Bispebjerg/Frederiksberg Hospital

Tillæg til Uddannelsesprogram for hoveduddannelseslæger i samfundsmedicin

Uddannelsesforløb: 12 mdr. klinisk ophold i hoveduddannelsesforløb i samfundsmedicin

Indhold

Kliniske ansættelser	2
Formål	2
Kompetencer	2
Lægeroller	2
Eksempler på opgaver	2
Læringsmetoder	2
Kompetencevurderingsmetode	2
Delkompetencer	3
Ansættelsessted	7
Afdeling, hospital/ansættelsessted	7
Generelt	8
Uddannelseslægens funktion og opgaver	8
Undervisning	8
Forskning	9
Læringsmetoder	9
Kompetencevurderingsmetoder	9
Organisering af den lægelige videreuddannelse	9
Uddannelsesvejledning	9
Udarbejdelse af uddannelsesplan	10
Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde	10

Kliniske ansættelser

Den samfundsmedicinske hoveduddannelse består af samfundsmedicinske ophold og kliniske ophold. Der findes et selvstændigt uddannelsesprogram for de samfundsmedicinske ansættelser. Her følger et uddannelsesprogram for den kliniske ansættelse.

Formål

Målet med de kliniske ophold er, at den kommende speciallæge i samfundsmedicin har et indgående kendskab til det konkrete lægelige arbejde i sundhedsvæsnet. Men idet den kommende speciallæge i samfundsmedicin har en særlige interesse for patientforløb (et 'helikopterperspektiv'), kan der i det kliniske ophold indgå, at hoveduddannelseslægen deltager i tilrettelæggelsen af patientforløb i afdelingen og på tværs fx patientforløb på tværs af sygehus og kommune eller sygehus og almen praksis.

Kompetencer

I det kliniske ophold skal følgende kompetence opnås: H8 Kliniker

Lægeroller

- Medicinsk ekspert /Lægefaglig
- Sundhedsfremmer/forebygger
- Kommunikator
- Samarbejder
- Professionel
- Akademiker/Forsker/Underviser
- Leder/Administrator/Organisator

Eksempler på opgaver

- Udredning og behandling
- Kommunikation med patienter og pårørende
- Anmeldelse af UTH
- Udarbejdelse af instruks/klinisk vejledning
- Plan for arbejdstilrettelæggelse
- Samarbejdsaftale med anden afdeling
- Kvalitetsarbejde (fx forbedring af arbejdsgang)
- Dataindsamling om klinisk kvalitet

Læringsmetoder

- Arbejde med relevante sager
- Udarbejde egen portefølje inkl. uddannelsesplan og læringsdagbog

Kompetencevurderingsmetode

- Struktureret vejledersamtale, som med udgangspunkt i kompetencekort H8 baserer sig på gennemgang af, journaler, behandlingsplaner, epikriser, osv

Delkompetencer

Nedenstående skema viser, i hvilken ansættelse hver enkelt delkompetence skal erhverves. Alle delkompetencer tilhørende samme konkretisering skal som udgangspunkt erhverves i samme ansættelse.

Ved Klinik for Funktionelle Lidelser (KFL) kan alle delkompetencer opfyldes. Målgruppen ved KFL er voksne patienter med vedholdende fysiske symptomer, som ikke kan forklares biomedicinsk ved anden påviselig fysisk eller psykisk sygdom, og som påvirker funktionsevne og livskvalitet i væsentlig grad. Herudover er målgruppen voksne patienter med helbredsangst, der karakteriseres som overdreven angst for og vedvarende optagethed af muligheden for at have en eller flere alvorlige lidelser.

Formålet med behandling ved KFL er bedring af patientens tilstand i forhold til symptomer, funktionsevne og livskvalitet. Dette ud fra en indsats, der først og fremmest sikrer, at patienten er tilstrækkeligt bio-medicinsk udredt, og herefter flytter fokus fra udredning og søgen efter tilgrundliggende årsag til fokus på vedligeholdende bio-psyko-soziale faktorer, der kan arbejdes aktivt psykoterapeutisk, fysioterapeutisk og socialt med at nedbringe.

Kan håndtere patientforløb

Uddannelseslægen ser patienter ved indledende lægesamtaler, hvor det sikres at patienten er tilstrækkeligt udredt for de aktuelle symptomer i somatisk og psykiatrisk regi ud fra journaloplysninger og journaloptagelse med objektiv undersøgelse og en samlet klinisk vurdering. Evt. indhentes manglende oplysninger om udredning i samarbejde med praktiserende læge og andre speciallæger. Herudover rummer denne samtale en vurdering af diagnosen funktionel lidelse, om patienten opfylder denne og ud fra præsentation af psykoedukative redskaber vurderes at have en sygdomsforståelse og motivation, der gør behandling ved KFL relevant.

Der er altid efterfølgende sparring enten med hovedvejleder eller andre senior læger ved KFL. Herefter lægges en behandlingsplan.

Såfremt det vurderes relevant at involvere andre faggrupper i KFL før behandlingsplanen udarbejdes, vil uddannelseslægen skulle fremlægge sagen enten ved lægekonsference og/eller tværfaglig konference og ud fra de tilbagemeldinger lægge en behandlingsplan.

Der vil ud fra indledende lægesamtaler opbygges egen patientportefølje som behandlingsansvarlig læge med tværfaglig sparring med behandlere og socialfaglig forløbskoordinator, der har støttefunktion for patienterne i hele deres behandlingsforløb og har tæt løbende sparring med behandlingsansvarlig læge og behandlere. Efter behov vil der være opfølgende lægesamtaler i patientforløbene med stillingtagen til evt. medicin, justering af behandlingsplan eller andre udfordringer i behandlingsforløbet.

Uddannelseslægen vil have mulighed for at fungere som behandler i kortere individuelle patientforløb med psykoedukation i forhold til ressourcer/belastninger og symptomhåndtering med evt. behov for oplæring og supervision ift. denne funktion. Endvidere vil der være mulighed for at indgå som co-terapeut i et gruppebehandlingsforløb med en erfaren psykolog og for meddeltagelse i patient undervisningsforløb, kost-workshops og særskilt fysioterapeutisk modulforløb.

Som behandlingsansvarlig læge for patientforløb vil uddannelseslægen skulle udarbejde statusattester fra kommunen og ved afslutning af patienter epikrise til egen læge med en overleveringsplan.

Ved KFL behandles patienter med komplekse uforklarede symptomer, der gør det nødvendigt at holde sig opdateret på faglig viden og indhente denne løbende ud fra den enkelte patients problemstilling. Ud fra kompleksiteten er det også nødvendigt at kende til lovgivning på området og tage stilling til evt. arbejdsskade.

Kan kommunikere mundtligt og skriftligt i en klinisk kontekst

Uddannelseslægen vil fra første samtale have mundtlig kommunikation med patienten, herunder rådgivning om livsstil i forhold til symptomer og i tæt samarbejde med socialfaglig forløbskoordinator og sagsbehandler ved kommunen eller arbejdsgiver rådgivning om arbejdsformåen, statusattester og lovgivning.

Kvalifikationer ift. skriftlig kommunikation opnås ved journalskrivning, udfærdigelse af behandlingsplan og statusattester til kommunen.

Kan samarbejde tværfagligt og tværsektorielt

Der samarbejdes i patientforløb med både andre speciallæger, egen læge og kommune med fokus på at tværsektorielt samarbejde og sammenhæng for patienten ved sektorovergange. Der arbejdes for en løbende implementering af behandlingsindsatsen og sikres en god overleveringsplan ved afslutning af patienter.

Uddannelseslægen støttes i selvstændigt arbejde og vil blive styrket i at danne overblik ud fra nogle komplekse patientforløb med forskellige tværfaglige sideløbende indsatser.

Deltage i administrativt arbejde i den kliniske afdeling

KFL er en afdeling under fortsat udvikling og opbygning med mange muligheder for at deltage i administrative udviklingsopgaver, herunder udarbejdelse af retningslinje eller instruks.

H8 Kliniker			
<i>Konkretisering af kompetence og delmål</i>		<i>Forventes godkendt</i>	<i>Dato for godkendelse</i>
Kan håndtere patientforløb			
	Har selvstændigt modtaget patienter, fremkommet med diagnoseforslag og initieret relevant udredning af patienter med de almindeligst forekommende sygdomme	Efter 3 mdr.	
	Har foretaget relevant henvisning eller tilkaldt fornøden bistand ved behandlingskrævende tilstande Eks. Lægesamtale ved 1. kontakt hos KFL, herunder journaloptagelse med stillingtagen til forudgående relevant udredning ud fra symptombillede eller behov for yderligere ud fra egen vurdering, sparring på tværfaglig konference el med samarbejdende speciallæger.	Efter 3 mdr.	

	<p>Har påbegyndt behandling, monitoreret effekten af behandling og foretaget adækvat justering af behandling af patienter med de almindeligst forekommende sygdomme</p> <p>Eks. Ved 1. kontakt påbegyndes psykoedukation med sygdomsforståelse og her anvendelse af forskellige visuelle redskaber, der laves behandlingsplan efter tværfaglig konf. og følges op på denne løbende som behandlingsansvarlig læge med evt. justering.</p>	<p>Efter 6-9 mdr.</p>	
	<p>Har fulgt patienter med længerevarende sygdomsforløb i ambulatorium/almen praksis til efterkontrol og udarbejdet behandlingsplan</p> <p>Eks. Se ovenstående eksempel. Herudover vil uddannelseslægen følge et symptomhåndteringsforløb over 12 uger som co-terapeut og her få kendskab til psykoterapeutisk behandling baseret på kognitiv adfærdsterapi.</p>	<p>Efter 6-9 mdr.</p>	
	<p>Har udfærdiget udskrivningsbrev, inkl. genoptræningsplan hvis relevant</p> <p>Eks. Ved afslutning af patienter skal lægen udforme en epikrise der indeholder beskrivelse og effekt af behandlingsforløb samt evt. forslag til opfølgning ved egen læge og videre behandlingsmuligheder.</p>	<p>Efter 6-9 mdr.</p>	
	<p>Har indhentet nødvendig lægefaglig viden fra lærebøger, kliniske retningslinjer mv.</p> <p>Eks. Både som forberedelse til 1. kontakt med patient og løbende læses journal i SP og der indhentes lægefaglig viden fra bøger/artikler, sparring med lægekolleger og afdelingens retningslinjer.</p>	<p>Efter 3 mdr.</p>	
	<p>Kan indhente nødvendig viden om relevant lovgivning mv.</p> <p>Eks. Det kan være nødvendigt at sætte sig ind i patientrettigheder, patientsikkerhed med dataoplysninger, klagesager og sociallovgivningen. Dette kan ske ud fra retningslinjer ved Afdeling for Socialmedicin/KFL, sparring med kollegaer og kontakt til jurist ved hospitalet.</p>	<p>Efter 6-9 mdr.</p>	
	<p>Har rapporteret UTH, arbejdsskade, bivirkning eller lignende</p> <p>Eks. Der skal ved 1. kontakt og lægesamtale med patienter tages stilling til evt. arbejdsskade og medicinbivirkninger ud fra symptombilledet.</p>	<p>Efter 6-9 mdr.</p>	

Kan kommunikere mundtligt og skriftligt i en klinisk kontekst			
	<p>Har informeret patienter om forventet sygdomsforløb, behandlingsmuligheder, prognose, nødvendige skånehensyn og konsekvenser for funktionsevne samt fremtidig arbejdsformåen</p> <p>Eks. Der udarbejdes løbende statusattester for patienter i behandlingsforløb og uddannelseslægen vil blive superviseret i dette og ved lægesamtale informere patienterne om indholdet med begrundelse herfor.</p>	Efter 6-9 mdr.	
	<p>Har skriftligt kommunikeret med samarbejdspartnere fx udfærdigelse af journal, attester mv.</p> <p>Eks. Der udarbejdes løbende statusattester for patienter i behandlingsforløb og uddannelseslægen vil blive superviseret i dette og ved lægesamtale informere patienterne om indholdet med begrundelse herfor. Behandlingsansvarlig læge udformer epikrise ved afslutning og kan ved behov lave notat til egen læge i løbet af behandlingsforløbet.</p>	Efter 6-9 mdr.	
	<p>Har rådgivet patienter i forhold til livsstilsfaktorer</p> <p>Eks. Ved 1. kontakt udspørges patienten som en del af journaloptagelse om livsstilsfaktorer som rygning, alkohol, kost og motion. Opfordres til rygestop ud fra VBA, gives råd om almen sund kost og tilbydes evt. kost-modul som del af behandling og rådgives om rette motion/aktivitet.</p>	Efter 3 mdr.	
	<p>Kan udfylde lægelige attester fx vedrørende sygefravær</p> <p>Eks. Der udarbejdes løbende statusattester for patienter i behandlingsforløb og uddannelseslægen vil blive superviseret i dette og ved lægesamtale informere patienterne om indholdet med begrundelse herfor.</p>	Efter 6-9 mdr.	
	<p>Har rådgivet patienter i forhold til patientrettigheder fx retten til aktindsigt/videregivelse af helbredsoplysninger, klagemuligheder og lignende jf. gældende lovgivning</p> <p>Eks. Det kan være nødvendigt at sætte sig ind i patientrettigheder, patientsikkerhed med dataoplysninger, klagesager og sociallovgivningen. Dette kan ske ud fra retningslinjer ved Afdeling for Socialmedicin/KFL, sparring med kollegaer og kontakt til jurist ved hospitalet.</p>	Efter 6-9 mdr.	

Kan samarbejde tværfagligt og tværsektorielt			
	<p>Har kunnet vurdere og prioritere valg af samarbejdspartnere i forhold til det konkrete patientforløb</p> <p>Eks. Ved 1. kontakt tages stilling til evt. behov for yderligere udredning og lægefaglig sparring. Undervejs i patientforløb kan kontakt til egen læge, andre speciallæger og kommune være relevant. Derudover udformes efter tværfaglig konference en behandlingsplan hvor det interne samarbejde i KFL vurderes og prioriteres i det enkelte patientforløb.</p>	Efter 3 mdr.	
	<p>Har samarbejdet med myndigheder, fx politi, socialforvaltninger og lignende jf. gældende retningslinjer</p> <p>Eks. Især samarbejde med socialforvaltningen kan være relevant og gøres ved sparring med de socialfaglige ansat ved KFL.</p>	Efter 6-9 mdr.	
	<p>Har med udgangspunkt i sundhedsaftaler indenfor det aktuelle kliniske speciale medvirket til hensigtsmæssige sektorovergange</p> <p>Eks. Undervejs og ved afslutning af patienter sikres samarbejde ml KFL, egen læge og kommune. Behandlingseffekten ved KFL forsøges løbende implementeret i behandlingsforløbet ud fra dette samarbejde og især ved afslutning</p>	Efter 6-9 mdr.	
	<p>Har planlagt og prioriteret egen arbejdsindsats og -tid</p> <p>Eks. Uddannelseslægen vil få tildelt en opgaveportefølje og forventes selvstændigt at løse denne med mulighed for sparring med kollegaer og hovedvejleder ved behov.</p>	Efter 3 mdr.	
Deltage i administrativt arbejde i den kliniske afdeling			
	<p>Har medvirket til udarbejdelse af instruks/klinisk vejledning, plan for arbejdstilrettelæggelse, akkrediteringsarbejde eller tilsvarende</p> <p>Eks. KFL er et nyere behandlingstilbud med løbende udvikling og udarbejdelse af nye retningslinjer. Uddannelseslægen vil være med til at udarbejde en instruks ud fra egne forslag og kvalifikationer.</p>	Efter 6-9 mdr.	

Ansættelsessted

Afdeling, hospital/ansættelsessted

Center for Komplekse Symptomer, Afdeling for Socialmedicin, Frederiksberg Hospital.

Generelt

Klinik for Funktionelle Lidelser (KFL) er Region Hovedstadens tilbud til patienter med komplekse symptomer, herunder funktionelle lidelser og helbredsangst. Centeret er en del af Afdeling for Socialmedicin (SC) på Frederiksberg Hospital.

Målgruppen for KFL er voksne patienter med vedholdende fysiske symptomer, som ikke kan forklares bio-medicinsk ved anden påviselig fysisk eller psykisk sygdom, og som påvirker funktionsevne og livskvalitet i væsentlig grad. Herudover er målgruppen voksne patienter med helbredsangst, der karakteriseres som overdreven angst for og vedvarende optagethed af muligheden for at have en eller flere alvorlige lidelser.

Formålet med behandling ved KFL er bedring af patientens tilstand i forhold til symptomer, funktionsevne og livskvalitet. Dette ud fra en indsats, der først og fremmest sikrer at pt er tilstrækkeligt bio-medicinsk udredt, og herefter flytter fokus fra udredning og søgen efter tilgrundliggende årsag til fokus på vedligeholdende bio-psyko-sociale faktorer, der kan arbejdes aktivt psykoterapeutisk, fysioterapeutisk og socialt med at nedbringe.

Behandlingstilbuddet ved KFL bygger på en tværfaglig indsats. Ved centeret er ansat flere læger med forskellige specialer, herunder samfundsmedicin, almen medicin, somatiske specialer og psykiatri.

KFL ligger under SC men adskiller sig fra dette ved at være et behandlingstilbud, hvor patienterne har 1/2 -1 år lange behandlingsforløb med lægefaglig, psykoterapeutisk, fysioterapeutisk og socialfaglig indsats, hvor uddannelseslægen vil være en del af hele behandlingsforløbet og ikke kun den indledende lægesamtale som ved SC.

Uddannelseslægens funktion og opgaver

- Udredning af patienter (biomedicinsk, medicin, diagnoser, sygdomsforståelse og psykoedukation)
- Egen patientportefølje som behandlingsansvarlig læge med tværfaglig sparring med behandlere og socialfaglig forløbskoordinator, herunder opfølgende lægesamtaler ved behov hos den enkelte patient.
- Kortere individuelle forløb med patienter med psykoedukation i forhold til ressourcer/belastninger og symptomhåndtering.
- Deltagelse som co-terapeut i gruppebehandlingsforløb.
- Udarbejdelse af statusattester til kommunalt regi.
- Samarbejde om sammenhængende patientforløb med praktiserende læge, kommune og andre lægelige specialer.
- Formidlingsopgaver internt og evt. eksternt.
- Administrativ udviklingsopgave med klinisk fokus, f.eks. udarbejdelse af instruks.

Undervisning

Der afholdes løbende tværfaglig konference ved KFL, hvor nye patienter drøftes og ellers løbende patientforløb og problemstillinger. Dette giver et godt indblik i målgruppen ved KFL og nogle vigtige faglige drøftelser med intern vidensdeling. Derudover arrangeres løbende intern undervisning ved KFL med faglig drøftelse af udviklingsopgaver og de forskellige faglige områder.

Uddannelseslægen forventes at deltage i uddannelsesstavlemøder sammen med uddannelseslægerne og hovedvejledere i Socialmedicinsk Klinik, samt afdelingens 3-timers møde og 2-timers møde. Uddannelseslægen og hovedvejleder inviteres desuden til diverse workshops med fokus på karrierevejledning og arbejdet med elementerne i porteføljen.

Forskning

Forskning og registrering i forhold til behandlingen ved KFL udvikles løbende og uddannelseslægen vil blive inddraget i dette under supervision af hovedvejleder og andre forskningsaktive ved afdelingen.

Læringsmetoder

Se i ovenstående beskrivelse af uddannelseslægens opgaver og funktion hvordan de enkelte konkretiseringer i H8 opnås.

Indenfor de første fire uger af ansættelsen udarbejder uddannelseslægen – i samråd med hovedvejlederen – sin uddannelsesplan. Uddannelsesplanen udarbejdes på baggrund af en skabelon. Planen, der sammen med kompetencekortene, danner grundlag for uddannelsessamtalerne, justeres løbende. Derudover vil uddannelseslægen være ansvarlig for at udarbejde en læringsdagbog, der sammen med uddannelsesplanen skal fungere som portefølje.

Kompetencevurderingsmetoder

Uddannelsesplan og kompetencekort danner grundlag for de strukturerede vejledersamtaler, hvor hovedvejleder og uddannelseslæge sammen gennemgår delkompetencer og hvornår og hvordan disse opfyldes eller er blevet opfyldt med konkrete eksempler fra det kliniske arbejde. Herunder også om der skal involveres andre fagpersoner i afdelingen eller UAO for at kompetencerne kan opfyldes.

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO) ansat ved Afdeling for Socialmedicin er sammen med afdelingsledelsen ansvarlig for videreuddannelse af uddannelsessøgende læger ved Klinik for Funktionelle Lidelser (KFL). Dette indebærer, at videreuddannelsen ved Afdeling for Socialmedicin som minimum opfylder målbeskrivelsen for det pågældende uddannelseselement. UAO har ansvaret for, at der udarbejdes uddannelsesprogrammer i forbindelse med ansættelse, at disse justeres efter behov, og at de efterleves.

Herudover skal UAO sikre, at samtlige uddannelsessøgende læger, får tildelt en hovedvejleder, og at hovedvejledere oprettes i uddannelseslaege.dk. Hovedvejleder skal være ansat ved KFL og være speciallæge.

UAO er sammen med hovedvejlederen ansvarlig for, at introduktions-, justerings- og slutevalueringssamtalerne gennemføres og skal sammen med afdelingsledelsen sikre grundlaget for uddannelsesplanens gennemførelse. Desuden er den enkelte uddannelseslæge ansvarlig for at udforme og løbende revidere en individuel uddannelsesplan gældende for uddannelsesforløbet ved SC. Disse dokumenteres løbende i uddannelseslaege.dk.

Uddannelsesvejledning

Indenfor de første fire uger af ansættelsen udarbejder uddannelseslægen – i samråd med hovedvejlederen – sin uddannelsesplan. Uddannelsesplanen udarbejdes på baggrund af en skabelon. Planen, der sammen med kompetencekortene, danner grundlag for uddannelsessamtalerne, justeres løbende. Som udgangspunkt afholdes samtale mindst hver 2. måned. Der tilbydes desuden individuel karriererådgivning ved hovedvejleder og UAO.

Efterhånden som uddannelseslægen opnår de enkelte kompetencer, godkendes disse af hovedvejlederen. Kompetencer kan godt opnås i et samarbejde mellem uddannelseslægen og andre ansatte i afdelingen. Hovedvejlederen sikrer i så fald, at kravene, jf. kompetencekort, er opfyldt, og godkender kompetencen i uddannelseslaege.dk. Ved afslutning på uddannelsesforløbet skal UAO godkende tidsmæssig attestations i uddannelseslaege.dk.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Se ovenstående punkt.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Som udgangspunkt afholdes samtale mindst hver 2. måned. Uddannelseslægen har løbende supervision med hovedvejleder og får supervision dagligt ift. patienter. Der vil også være mulighed for faglig supervision og sparring ved andre senior læger i KFL.